

Betreft: Voorstel gesprek over de bibliotheek in gemeente Raalte

Raalte, 2 november 2021

Beste leden van de raad van de gemeente Raalte,

Wij zijn Bibliotheek Salland, met bibliotheken in de grote kernen van de gemeenten Raalte, Olst-Wijhe en Ommen. We helpen inwoners van onze gemeente bij hun persoonlijke ontwikkeling, zodat iedereen volwaardig en zelfstandig aan de samenleving kan deelnemen. We werken aan betere taalvaardigheid voor jong en oud, bieden cursussen, workshops en trainingen. En natuurlijk bieden we iedereen toegang tot informatie, kennis en verdieping via een enorme collectie boeken. Om onze doelen te bereiken, werken we nauw samen met de gemeente en allerlei maatschappelijke partners. Als directeur-bestuurder (sinds september dit jaar) zou ik met veel plezier binnenkort langskomen bij uw fractie voor een kennismaking en een gesprek over het werk van de bibliotheek.

Goede lees- en taalvaardigheid vormen de basis voor welzijn en welvaart. Helaas lopen in Nederland de scores op leesvaardigheid en leesmotivatie terug ([PISA rapport](#)). 18 procent van de 15-jarigen komt momenteel met een te laag taalniveau van school. Mensen met een lage taalvaardigheid zijn vaker werkloos, zijn minder gezond en zijn minder maatschappelijk actief. Dit kost de maatschappij circa 1,13 miljard euro per jaar.

Ook digitale vaardigheden en mediawijsheid zijn belangrijk voor jong en oud. Veilig online gedrag, de juiste informatie herkennen, zaken digitaal regelen met de overheid, het zijn zaken die je als burger moet beheersen om te kunnen functioneren in de samenleving.

In- en vanuit de Bibliotheek helpen wij inwoners op allerlei manieren aan kennis en vaardigheden voor de samenleving van nu: van het Taalpunt tot de Bibliotheek op school, van beginnerscomputercursus tot het informatieloket voor vragen over digitale overheidsdiensten. Daarnaast is de Bibliotheek de enige plek in onze gemeenschap die alle inwoners vrije toegang biedt tot kennis en informatie, fysiek en digitaal. De bibliotheek is ook een ontmoetingsplaats waar mensen terecht kunnen om te ontspannen, te leren, zich te informeren en kennis, ervaring en interesses met elkaar te delen.

Alles bij elkaar zijn bibliotheken essentieel voor welvaart en welzijn in Nederland in brede zin. Een goede infrastructuur van toegankelijke en bereikbare bibliotheken met haarvaten in wijken en buurten is nodig om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken en de kosten van maatschappelijke uitval (geen werk, geen opleiding) terug te dringen. Als geen ander weten wij moeilijk bereikbare groepen toch binnen te halen. De taken van de Bibliotheek zijn vastgelegd in de wet Wsob. En in 2020 hebben de VNG, het rijk en het IPO het Bibliotheekconvenant gesloten. Daarin zijn voorwaarden en afspraken opgenomen om een robuust netwerk van bibliotheken te creëren. Ook ligt het werk van de bibliotheken helemaal in lijn van het [Leesoffensief](#) van de Raad van Cultuur en de Onderwijsraad, ondersteund door ministers Van Engelshoven en Slob (onderwijs).

Daarom gaan wij graag met u in gesprek, zodat we in de gemeente Raalte een krachtige, robuuste bibliotheekvoorziening met voldoende financiering kunnen handhaven en de hierboven genoemde maatschappelijke opgaven kunnen blijven vervullen. Lees ook vooral eens [ons jaarverslag 2020](#) en de samenvatting van het meerjarenplan (zie bijlage).

Natuurlijk kom ik graag bij uw fractie langs om kennis te maken en van gedachten te wisselen over het werk van de Bibliotheek. Graag tot binnenkort!

Met vriendelijke groet,

Bibliotheek Salland

## Meerjarenplan 2021-2024 Bibliotheek Salland – verkorte versie

### Trends en ontwikkelingen

In de participatiemaatschappij/kennissamenleving zien we een groep achterblijvers ontstaan, van laaggeletterden, mensen die niet kunnen meekomen met technische en digitale ontwikkelingen en mensen die achterblijven qua inkomen.

Vanaf 2015 geldt de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) waarin is vastgelegd dat het Rijk het bibliotheekstelsel waarborgt en de Koninklijke Bibliotheek dit mogelijk maakt. De provincie biedt de bibliotheken praktische ondersteuning, en de gemeenten tot slot zijn opdrachtgever/afnemer en financier. Als bibliotheek werken we krachtens de Wsob aan de volgende vijf doelen: kennis & informatie, ontwikkeling & educatie, lees- en literatuurbevordering, ontmoeting & debat, kunst & cultuur. Zoals elke bibliotheek maakt de Bibliotheek Salland deel uit van het Netwerk Openbare Bibliotheken; daarnaast zijn we lid van het Netwerk Overijsselse Bibliotheken.

Met het Bibliotheekconvenant (oktober 2020) benadrukken het bibliotheekstelsel en de drie overheidslagen OCW, IPO en VNG het belang van een volwaardige lokale bibliotheekvoorziening én van goede samenwerking in het bibliotheekstelsel. Maatschappelijke opgaven in het Bibliotheek-convenant zijn: een geletterde samenleving; participatie in de informatiesamenleving; een leven lang ontwikkelen (basisvaardigheden, blijvende inzetbaarheid van mensen en persoonlijke ontwikkeling).

Samenwerking tussen partijen op lokaal niveau is ingewikkeld. De aanpak van laaggeletterdheid in gemeenten heeft raakvlak met de verscheidene thema's van het sociaal domein waarop de gemeente opereert. Voorbeelden zijn: integratie, armoede, onderwijs, arbeidsmarkt, vergrijzing. Inzet op preventie en maatwerk lijkt in ieder geval de beste aanpak. De Bibliotheek is voortdurend intensief in gesprek met overheden en maatschappelijke partners.

### Meerjarenplan Bibliotheek Salland

Missie en visie: Bibliotheek Salland is een laagdrempelige, publieke voorziening die mensen helpt bij hun persoonlijke ontwikkeling teneinde hun de kans te bieden volwaardig en zelfstandig aan de samenleving deel te nemen. De bibliotheek is ook een ontmoetingsplaats waar mensen terecht kunnen om te ontspannen, te leren, zich te informeren en kennis, ervaring en interesses met elkaar te delen. De bibliotheek opereert vanuit een onafhankelijke positie, is toegankelijk voor iedereen en stelt in alles wat zij doet het ontwikkelingsperspectief van mensen centraal. Daarbij werkt zij samen met lokale partners, het bibliothekenetwerk en de gemeenschap. De bibliotheek draagt daarmee bij aan het welzijn van het individu en de (kennis)samenleving als collectief.

Onze kernwaarden zijn: Betrouwbaarheid, Betrokkenheid, Toegankelijkheid en Onafhankelijkheid. Bibliotheek Salland hanteert en respecteert de principes van de Governance Code Cultuur.

Wij zijn volop in ontwikkeling richting een meer maatschappelijk educatieve bibliotheek. Daartoe werken we samen met het basisonderwijs en de kinderopvangorganisaties in de gemeenten. Daarnaast ondersteunen we volwassenen op gebied van taal via de Taalpunten en op het gebied van digitale vaardigheden. We willen graag nog meer mensen bereiken en helpen, maar daarvoor zal extra financiering gevonden moeten worden.

De uitleen- en ontmoetbibliotheek, aangeduid als de **Schatkamer**, blijft de basis van de Bibliotheek, niet in de laatste plaats als fysieke ruimte en uitvalsbasis voor alle activiteiten. Het is een openbare ruimte die door meer mensen dan alleen de leden wordt gebruikt (24% van de inwoners is lid van de Bibliotheek). Het is een vindplaats van kennis, verhalen en informatie. Hier zijn voorleesuurtsjes, cursussen en workshops, je kunt er werken, kranten en bladen lezen – en natuurlijk voor een lage prijs lid worden en boeken lenen.

Goed lezen en digitale geletterdheid vormen de basis voor een betere toekomst voor kinderen, in hun onderwijsloopbaan en hun latere leven. In de programmalijn **Jeugd en onderwijs** pakken we leesachterstanden bij kinderen aan en zetten bovendien in op preventie van leesachterstanden. Via het onderwijs, de kinderopvang en rechtstreeks in en vanuit de bieb benaderen we kinderen, maar ook ouders. Zo willen we de cyclus van laaggeletterdheid doorbreken en een positieve leesontwikkeling stimuleren. Daarnaast bieden we een uitgebreid programma van activiteiten en workshops op het gebied van digitale geletterdheid en 21ste-eeuwse vaardigheden. Een bereik van minimaal 70% van de jeugd met onze programma's en activiteiten is ons doel.

Meedoen in de maatschappij vraagt veel van mensen. Bijna 2,5 miljoen mensen komen vaardigheden tekort zoals rekenen, taal, gebruik van digitale middelen, gezondheidsvaardigheden, werk kunnen zoeken en 21ste-eeuwse vaardigheden zoals kritisch denken, netwerken en samenwerken. Vanuit de programmalijn **Leven lang ontwikkelen** ondersteunt de Bibliotheek op allerlei manieren bij het aanleren en bijhouden van basisvaardigheden. Naast eigen cursussen en activiteiten verwijzen we door naar het aanbod van anderen. In een sterk gedigitaliseerde maatschappij neemt de Bibliotheek de functie aan van een fysieke plek voor informatievoorziening, educatie, ontmoeting en inspiratie.

Kritische succesfactoren voor al het werk van de Bibliotheek zijn: de ruimte die nog te vinden is in de financiering door de gemeenten; de inzet van 300 vrijwilligers en een ander gebruik van de bibliotheekruimte, voor bijvoorbeeld werkplekken, informatieloketten en cursusruimtes.